



ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ

Κοινοβουλευτική Ομάδα

Αθήνα, 16 Φεβρουαρίου 2026

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς:

Την Υπουργό Πολιτισμού, κ. Στυλιανή (Λίνα) Μενδώνη

Θέμα: «Καθυστερήσεις στο έργο του Δικταίου Άνδρου χωρίς καμία ενημέρωση για την πορεία και το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης του έργου»

Κυρία Υπουργέ,

Το Δικταίο Άντρο, μνημείο ιδιαίτερης αρχαιολογικής, πολιτισμικής και μυθολογικής αξίας για την Κρήτη και τη χώρα συνολικά, αποτελεί έναν από τους πλέον εμβληματικούς αρχαιολογικούς χώρους της Ελλάδας, με τα μεγαλύτερα έσοδα μετά το εμβληματικό μνημείο της Σπιναλόγκα, και είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με την πολιτιστική ταυτότητα της ευρύτερης περιοχής του Οροπεδίου Λασιθίου. Το έργο στερέωσης των βραχωδών πρανών του Δικταίου Άνδρου, που υλοποιείται στο πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, εντάσσεται σε μια ευρύτερη προσπάθεια για την αναβάθμιση της προσβασιμότητας και της προστασίας του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος της χώρας.

Ωστόσο, η εξέλιξη του έργου αυτού και η παρατεταμένη αναστολή λειτουργίας του μνημείου προκαλούν εύλογο ενδιαφέρον αλλά και ανησυχία στην τοπική κοινωνία, στους επαγγελματίες του τουρισμού, στους επισκέπτες αλλά και σε όσους

παρακολουθούν την εφαρμογή των πολιτιστικών έργων του Ταμείου Ανάκαμψης σε εθνικό επίπεδο.

Σύμφωνα με το επίσημο χρονοδιάγραμμα εργασιών που έχει κατατεθεί, το έργο «Εργασίες στερέωσης βραχωδών πρανών Δικταίου Άντρου» ξεκίνησε στις 16 Φεβρουαρίου 2024, με αρχική διάρκεια 11 μηνών και προβλεπόμενη ολοκλήρωση τον Ιανουάριο 2025. Παρ' όλα αυτά, και παρά το γεγονός ότι έχει παρέλθει ήδη ένας χρόνος από την εκπνοή του αρχικού χρονοδιαγράμματος, το έργο δεν έχει ολοκληρωθεί.

Εν τω μεταξύ, από τις απαντήσεις του Υπουργείου Πολιτισμού στις προηγούμενες Κοινοβουλευτικές μας παρεμβάσεις προκύπτει ότι έχει ήδη καταβληθεί το ποσό των 899.998,42 ευρώ χωρίς ΦΠΑ, που αποτελεί σχεδόν το 100% της συνολικής συμβατικής αξίας, παρότι το φυσικό αντικείμενο παραμένει ημιτελές.

Η παραπάνω πληρωμή εγείρει εύλογα ερωτήματα, όχι μόνο ως προς τη συμβατότητα πληρωμών – προόδου, αλλά και ως προς το πώς αποτυπώνονται, τεκμηριώνονται και ελέγχονται τα παραδοτέα του έργου σε σχέση με τις τεχνικές του φάσεις και τη χρονική του εξέλιξη.

Σε τεχνικό επίπεδο, αξίζει να επισημανθεί ότι έχουν διατυπωθεί σοβαρές επιφυλάξεις για την αλληλουχία και τον συντονισμό των υποέργων. Συγκεκριμένα, έχει ήδη ολοκληρωθεί το Υπόεργο 6, που αφορά την επιστημονική αποκατάσταση των σταλακτιτών και σταλαγμιτών, ενώ το Υπόεργο 1 (στερέωση βραχωδών πρανών) προβλέπει τη διάνοιξη οπών μήκους έως και 8 μέτρων για αγκυρώσεις στην οροφή. Υπάρχει, λοιπόν, αντικειμενική ανάγκη για τεχνική διασταύρωση, ώστε να διασφαλιστεί ότι δεν κινδυνεύει να αναιρεθεί ή να βλαφθεί έργο που έχει ήδη υλοποιηθεί, λόγω ενδεχόμενης επικάλυψης των δύο φάσεων.

Σημειώνεται επίσης ότι, πολλά από τα προβλεπόμενα υπομήματα του φυσικού αντικείμενου είτε βρίσκονται σε εξέλιξη είτε δεν έχουν εκκινήσει, παρότι το έργο τελεί ήδη υπό δεύτερη παράταση. Παρά την ύπαρξη αυτών των παραμέτρων, δεν διατίθεται επίσημο και επικαιροποιημένο χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης, ούτε υπάρχει σχετική αναφορά στις απαντήσεις του Υπουργείου για το ποσοστό υλοποίησης έως σήμερα.

διαίτερη ανησυχία προκαλεί, επίσης, η πορεία του Υποέργου 1 «Μελέτη και κατασκευή αναβατορίου από την Πλατεία Ευρώπης προς το Δικταίον Άντρον», προϋπολογισμού 10,4 εκατομμυρίων ευρώ, το οποίο χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Σύμφωνα με τα ισχύοντα χρονοδιαγράμματα, η ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου προβλέπεται έως το τέλος Μαρτίου 2026. Ωστόσο, μέχρι σήμερα το συγκεκριμένο υποέργο δεν έχει εκκινήσει, γεγονός που δημιουργεί άμεσο και ορατό κίνδυνο απένταξης από το Ταμείο Ανάκαμψης, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την αξιοπιστία του σχεδιασμού, την απορρόφηση των πόρων και την προοπτική υλοποίησης του συνολικού έργου.

Παράλληλα, έχουν διατυπωθεί σοβαρά ζητήματα ως προς τις περιβαλλοντικές και μορφολογικές επιπτώσεις του συγκεκριμένου υποέργου, καθώς προβλέπεται η εγκατάσταση ανελκυστήρα πλαγιάς σε μήκος περίπου 250 μέτρων, με ράγες και πυλώνες, στους πρόποδες του Δικταίου Άντρον. Η παρέμβαση αυτή αναμένεται να επιφέρει ουσιώδη αλλοίωση του φυσικού αναγλύφου σε μια ιδιαίτερα ευαίσθητη περιοχή, όπου έχουν καταγραφεί προϊστορικές αρχαιότητες και υπόγεια σπηλαιολογικά συστήματα. Ιδιαίτερη εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι, παρά τη φύση και την έκταση της παρέμβασης, δεν έχει παρουσιαστεί Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, παρότι πρόκειται για προαπαιτούμενο εργαλείο τεκμηρίωσης, ιδίως σε περιοχές με τεκμηριωμένα αρχαιολογική και γεωλογική σημασία.

Η εικόνα που έχει διαμορφωθεί, συνεπώς, δημιουργεί ένα κλίμα αβεβαιότητας για την πορεία ενός έργου εθνικής και τοπικής σημασίας, ενώ καθιστά επιτακτική την ανάγκη για διαφάνεια, έγκαιρη ενημέρωση και τεχνική πληρότητα σε όλα τα επίπεδα. Η διασφάλιση της εύρυθμης εκτέλεσης του έργου – όχι μόνο από άποψη τεχνικών χαρακτηριστικών αλλά και από πλευράς θεσμικού συντονισμού – αποτελεί προϋπόθεση για την αποτελεσματική αξιοποίηση των κονδυλίων του Ταμείου Ανάκαμψης, για την προστασία του μνημείου, αλλά και για την ενίσχυση της κοινωνικής αποδοχής και εμπιστοσύνης.

Επιπλέον, είναι σημαντικό να αποτυπωθεί αν υπάρχουν ενέργειες προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης των συνεργείων, της πιθανής επιτάχυνσης ή

αναπροσαρμογής της εργοταξιακής διαχείρισης, καθώς και αν έχει δοθεί προτεραιότητα στην αποκατάσταση της επισκεψιμότητας του χώρου – έστω και μερικώς – εντός της τουριστικής περιόδου.

Κυρία Υπουργέ, η ουσία των ερωτημάτων που τίθενται είναι απλή: ποιο ποσοστό φυσικού αντικειμένου έχει σήμερα εκτελεστεί, ποιο είναι το επικαιροποιημένο χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης, και πώς διασφαλίζεται η τεχνική συμβατότητα και η πλήρης υλοποίηση όλων των υποέργων, χωρίς νέες καθυστερήσεις, χωρίς τεχνικές αστοχίες και με απόλυτο σεβασμό στο μνημείο.

Η ανάδειξη των ζητημάτων αυτών δεν αποσκοπεί σε κριτική προς φορείς ή πρόσωπα, αλλά στην ενίσχυση της διαφάνειας, της πληροφόρησης και της διαρκούς βελτίωσης της διαχείρισης σημαντικών πολιτιστικών έργων, με γνώμονα το δημόσιο συμφέρον και τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Δεδομένων όλων των παραπάνω

Ερωτάσθε κυρία Υπουργέ,

- 1. Ποιο είναι το συνολικό ποσοστό υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου του έργου στερέωσης βραχιδών πρανών του Δικταίου Άντρου έως σήμερα, και πώς κατανέμεται ανά υποέργο;*
- 2. Ποιο είναι το επικαιροποιημένο χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης του έργου, τόσο για το υποέργο της στερέωσης όσο και για τα λοιπά υποέργα του συνολικού έργου προσβασιμότητας;*
- 3. Υπάρχει πρόβλεψη ή ανάγκη για πρόσθετη παράταση ή αναθεώρηση του χρονοδιαγράμματος, και αν ναι, με ποιον τρόπο αυτό επηρεάζει το γενικό πλαίσιο του ΤΑΑ;*
- 4. Ποια ποσά έχουν μέχρι σήμερα εκταμιευθεί για το έργο στερέωσης και ποιο φυσικό αντικείμενο αντιστοιχεί στα καταβληθέντα ποσά;*
- 5. Ποιες είναι οι τεχνικές προβλέψεις και διαδικασίες για τον συντονισμό μεταξύ υποέργων που υλοποιούνται στο ίδιο φυσικό περιβάλλον, ώστε να αποτραπούν επικαλύψεις ή αναιρέσεις εργασιών;*
- 6. Έχουν εξεταστεί ή δρομολογηθεί ενέργειες για την ενίσχυση των συνεργείων ή την εντατικοποίηση των εργασιών κατά το επόμενο διάστημα;*

7. Πότε αναμένεται να καταστεί δυνατή – έστω τμηματικά – η επαναλειτουργία του Δικταίου Άντρου για το κοινό;
8. Σε ποιο στάδιο βρίσκεται το Υπόεργο 1 «Μελέτη και κατασκευή αναβατορίου», ποιο είναι το επικαιροποιημένο χρονοδιάγραμμα υλοποίησής του και ποια μέτρα έχουν ληφθεί ώστε να αποφευχθεί ενδεχόμενη απένταξη από το Ταμείο Ανάκαμψης;
9. Έχει εκπονηθεί ή εγκριθεί Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για το υπόεργο του αναβατορίου; Αν ναι, να κατατεθεί στη Βουλή. Αν όχι, με ποια τεκμηρίωση προχωρά ο σχεδιασμός;
10. Έχει εξεταστεί η πιθανότητα αναθεώρησης ή τροποποίησης της μορφής του έργου ώστε να διασφαλιστεί η προστασία του φυσικού και αρχαιολογικού τοπίου;

Οι Ερωτώσες Βουλευτές

Αικατερίνη (Κατερίνα) Σπυριδάκη

Παναγιώτα (Νάγια) Γρηγοράκου